

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. (Iz državnega zbora). Zbornica gosposka je v seji 15. dan t. m. sklenila, da v sedanjem zboru vsak zbornik mora sam pričujoč biti, ako hoče, da njegov glas velja; po kakem pooblastencu ne more nihče svojega glasú oddajati. Gosp. Anton grof Auersperg je razodel kot referent dotičnega odbora to njegovo mnenje zboru, ki ga je z večino glasov poterdil. Kardinal knez Schwarzenberg je govoril za škofo, katerim naj se po dokazani potrebi pravica dodeli po pooblastencih glasovati, ker oni utegnejo po svojih cerkvenih opravilih mnogo krat zadržani biti; al večina zbornice je bila zoper vsako pooblastenje. V zbornici poslancov, ki je imela te dni spet malo sej, je ta teden gosp. državni minister podal obris pravil, po katerih naj se prihodnja občinska (srenjska) postava za posamezne dežele osnuje; gosp. minister pravosodja je odgovoril na interpelacijo poslanca Ljubiša, da zaperti Dalmatinci so se po naznanilu dotičnih gosposk res pregrešili. Najimenitniša seja pa je bila 11. dan t. m., ne sicer zato, da bi se bilo kaj važnega sklenilo, ampak zato, ker so se nekatere vprašanja na desni in na levi strani poslancov sprožile, ki se morajo dognati, da bojo vedili pri čem da so. Vodja levíce ali po pravem imenu zastopnika „nemške stranke“ gosp. dr. Giskra in Mühlfeld sta z zgovorno besedo podperala svoje predloge o odgovornosti ministrov in o podstavnih pravicah ustave; gosp. dr. Rieger pa je od 49 družih večidel slovanskih poslancov, med katerimi je tudi naš poslanec gosp. dr. Toman, podpisano pismo predložil, v katerem naj se presvitli cesar prosi, da naj razpusti za toliko časa zbor, dokler bo mogoče, poslance vseh dežel sklicati med tem pa naj se pozvejo deželni zbori v vsaki deželi da se oni svojega dela lotijo. Ker so bili vsi ti predlogi v današnji seji tako rekoč še le napovedani, da pridejo v zboru v pretres, imamo tedaj važnih reči pričakovati prihodnje dni, zakaj pravda bo tu velika. Že sta „Osd. Post“ in „Presse“ strašno razsajala zoper namere Slovanov, ktere psujejo kot hlapce absolutizma, ki hočejo spodkopati „mlado“ svobodo. Al ta nemški hrup je lahko zapopasti, ker v tem zboru, v katerem še polovice vseh poslancov ni, nosi nemška stranka zvonec, ki manjšini Slovanov vse podere ako hoče. Dr. Riegerjev predlog se upira popolnoma na §§. 10 in 11 ustavne postave, ki razloček dela med popolnim (celim) in med ožjim (manjšim) zborom. V zboru, ki je sedaj na Dunaji, ni Lahov, ni Ogrov, ni Horvatov, ni Slavonov, ni Erdeljcov, ni Istranov in vendar hočejo dunajski gospodje in tisti, ki z njimi vlečejo, da bi ta odlomek državnega zbora, v posvet in sklep vzel reči, ki zadevajo celo cesarstvo! Tako ravnati se pravi s postavami šušmariti, in če bi tako začeli, žugares „mladi svobodi“ pa tudi celi Avstrii nevarnost. Postavna pot je prava pot. Sam državni minister je rekel, da je ta zbor le ožji zbor; strašno ga je pa napadla takrat „Presse“. Gotovo je, da bo v zboru sedaj vladujoča večina zaverila Riegerjev predlog. Kaj pa bo potem? bomo slišali še le v prihodnjem zboru. Tudi mnogo „programov“ so ta teden dale različne stranke na dan, v kateri se spovedujejo, kaj verujejo in kaj zahtevajo. Mi nočemo priliznjenih besed, le v djanji pokažite, da vsi stojite za močno Avstrijo, v kateri noben narod čez družega ne gospoduje in noben narod ne išče sreče Avstrije zunaj Avstrije! Ker nam je ustava dana, držite se te, in dvakrat dva naj vam bo štiri, ne pa deset; če pa hočete štirje za deset veljati, ste že preskočili ustavno mejo, zunaj ktere se boste zapletli v sto prerek in nedoslednost.

— Obresti (činži) obligacij narodnega posojila, ki so zapadli 1. aprila tega leta, se bojo vprihodnje spet, kakor izzačetka, plačevali v kovanem srebernem dnarji.

— Ta mesec so se začele izdajati papirnate desetice v barvi enmalo drugače kakor prejšnje. Do konca preteklega mesca je bilo papirnatih desetice za 9 milijonov in 518534 gold. med ljudstvom.

— 14. dan t. m. so tukajšni Slovani, posebno Čehi, obhajali rojstni dan slavnega dr. Palacky-a; prišle so deputacije iz vseh krajev za svojo domovino mnogozaslužnega starčka pozdravit; zvečer je bila veselica pri „Zelenem ciziku“.

Hervaško. Iz Zagreba 15. junija. Danes je deželni zbor pismo, ki ga serbski patrijarh Rajačić o narodnih pravicah Serbov zastran vojaške granice poslal hervaškemu zboru, izročil odhodu jugoslavenske akademije, naj preišče: ali je patrijarhov protest, da graničarji niso sami Hervati, temuč tudi Serbi, temeljit ali ne.

Ogersko. Iz Pešta. Pomenki o adresi na cesarja so v zboru poslancov končani. Cela osnova Deákova je bila poterjena razun treh stavkov, ki so bili z 134 glasovi proti 120 zaverženi in namesto njih vsa druga beseda postavljena, po kateri je stranka „resolucije“ svoje rogove pokazala. „Kar se tiče pisem — se glasi ta prememba — po katerih se je cesar Ferdinand (kot ogerski kralj V.) ogerskemu prestolu odpovedal, moramo brez tega, da nam te pisma niso bile na postavni poti in v postavni obliki izročene, za zdaj le to reči, da se pred dopolnitvijo našega državnega zbora po smislu III. člena in pred ustanovitvo v III. členu leta 1848 danega ustavnega pisma ne moremo spuštati v razsodbo tistih pisem in nič reči o odpovedbi od kraljevega prestola.“ Ta preprešerna beseda, ki ima do cesarja iti, je Deáka in mnogo tistih, ki so za „adreso“ glasovali, tako razžalila, da so zapustili zbornico in se niso hotli še ostalih pomenkov udeležiti. Poprejšno edinost Magjarov je ta pritiklina zlo razdvojila in mnogi glasi v magjarskih časnikih se čujejo, ki grajajo ta sklep zoper Deakov predlog. Adresa je šla zdaj v višjo zbornico (magnatov); vse je radovedno, kaj bo ta storila. Ako ona to pismo poterdi, se bojo Magjari v toliko večjo stisko spravili, kolikor bolj bi utegnili Etvösov predlog obveljati, ki ga je zlo nasproti temu, kar so razun Rusinov že vsi drugi slovanski narodi pod ogersko krono, to je, Hervati, Serbi in Slovaki izrekli gledé svoje národne obveljave — storil unidan v peštauskem zboru, namreč naj se postavi odbor od 27 udov, ki bi razmišljali in predloge, kako naj bi se nemagjarskim narodom zadovoljilo, pripravil za takrat, ko se bo ogerski deželni zbor poleg zakona od leta 1848, po katerem mora tudi Hervaško in Slavonsko z Reko in Erdeljo, na ogerskem deželnem zboru zastopano biti, popolnil ter s tem za dajanje zakonov sposobnejši postal. Ako pomislimo, da tedaj Magjari kakor od avstrijske vlade, tako tudi od narodov med njimi živečih zahtevajo, da naj najpoprej brez vsakega pogoja orožje položé, potlej pa od njihove milosti, od njihovega magjarskega velikodušja vse upajo: to smo pač radovedni, kako se bo ta čudno zmešana stvar razvozljala. — Drugo pot bolj na drobno o tem, kar zahtevajo od Magjarov narodi slovanski.

Laško. Iz Turina. Ricasoli je prvi minister; oklical je, da se bode v vsem ravnal po Kavourjevih pravilih. — Garibaldi ni bolan; al tako tiho živi na svojem otoku, da se nič ne sliši od njega, kaj misli, kaj počenja. — Sv. oče papež so spet zdravi.

Uganjka zastavice v 24. listu.

Cepec.

Kursi na Dunaji 18. junija.

5% metaliki 68 fl. 80 kr. Ažijo srebra 37 fl. — kr.
Narodno posojilo 80 fl. 70 kr. Cekini 6 fl. 57 kr.